

الرشاد

س ۱ ۰ ۳ ۱

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم ديني ، علمي ، ادبي ، سياسي هفته لقي مجموعة اسلاميه در
اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

صاحب و مدير مسئول : ح . اشرف اديب

عدد ۴۵ — ۲۲۷ صفر ۸ ۱۳۳۱ پنجشنبه ۳ كانون ثاني ۱۳۲۸ جلد ۲ — ۹

حسین علی خان سپهسالار ، نائب حفیظ الله خان ، نائب سالار ، جنرال تاج محمد خان ولد ارسلان خان غلجائی ، سردار محمد حسن خان ، محمد عظیم خان طو روئی سلطان جان زاده سردار عبده خان ، نور خان ، سردار عبدالسلام خان قندهاری ، قاضی محمد سعید زاده قاضی عبدالسلام .

محمد ایوب خان ؛ محمد یعقوب خان زاده موسی جانی ، شیردل خان زاده خوشدل خان و بر قاج بیک عسکرله هراته . افشیدی . طرفدن هراته مأمور اولان (سردار شمس الدین) و (هاشم) خانلر ، غلام حیدر خان طوخی سپهسالار ، سردار خوشدل خان قندهاری زاده محمد حسن خان ، (حالا هرات والیسی بولونان) قاضی سعدالدین خان قومانداسنده اولق اوزره یدی طاہور نظامیہ پیاده سی ، ایکی باطاریہ طوپ ، درت طاہور نظامیہ سوار یسی ، یدی طاہور ردیف پیاده سی ، اوج بیک ولایتی سوار یسی ایوب خانک عسکرینه قارشی سوق ایتدیلر .

۱۲۹۸ رجبی صوکرانده ایکی عسکر (کاریز) نامنده کی موقعده برله شوب شدتلی بر مصادمه یه باشلادی . قندهاریلر ، شجیعانه حرب ایتدکلرندن ایوب خانک سواریلرینی بوزوب رجسته مجبور ایلدیلر . فقط دشمن ضابطلرندن سکسان کیشی قاچوب قورتولمالرینه امکان قالمادیغنی کورونجه بالاتفاق بزم اوردونک قلیکانه هجوم ایتلمه یه بزمکیلر بر آووج عسکره قارشی طورامایوب غالب ایکن مغلوب اولدیلر وقندهاره طوغرو طولو دیزکین قاچدیلر .

بو حربده ایوب خانک امراسندن سردار عبده خان ایله بر قاج ضابط مقتول اولمشدی .

ایوب خان کلوب مخالفت کورمکسزین قندهاره کیردی . بزم مأمورلردن هاشم خان ایله غلام حیدر خان (کلات) طرفه سردار محمد حسن خانده مکیه فرار ایتدی .

سردار شمس الدین خان ، قندهارده (مسجد خرقه) یه کوروب تحصن ایلدی . محمد ایوب خان ، مشارالیهک چیقماسی ایچین امان ویردی ، فقط مسجددن چیقار چیقماز قتل ایتدی .

خبر انهرامی آلینجه بالذات قندهاره کیتمه یه مجبور اولدم . بویوک مخدوم (حبیب الله خان) ی کابل حکومته (سپهسالار پرونه خان) ی ده عسکر قوماندانلغنه تعیین ایدرک یانمده (غلام حیدر خان صرخی) و (اغلام حیدر خان طوخی) ایله اون ایکی بیک عسکر اولدینی حالده یوله چیقدم . (طوخی) و (آندره) اهاالیسیله طوائف ساژده دن ده یکریمی بیک کیشی بکا التیحاق ایلدی .

خلاصه : علی العجله حرکت و بر قاج کون ایچنده (تیموریان) قلعه سنه مواصلت ایتدم که بوقلعه ، قندهاردن بر فرسخ خلق مسافده کاشدر .

محمد ایوب خان ، قندهاره ربیع فرسخ بعدنده و (خیل ملاعلم) ده نیان موقعده بولونان اوردوسنی بیراقوب شهره کیتدی .

۱۲۹۸ رمضان صوکرانده ایکی عسکر ، اسکی قندهار شهرینک قارشینده تقابل ایلدی . لیکن بعض اسباب طولانیسیله محمد ایوب خانک عسکری قوه مغنویه سنی غیب ایتمشدی . چونکه : ایوب خان ، شهردن چیقوب اوکی کسه جکی یه اوردوگاهه بیله کلدی . کنیدیسی بکا تعرض ایده جکی یرده موقع حمله یی بکاپراقدی ، بومناسبتله ده قورققلغنی عسکرینه آکلامش اولدی . صوکراده حربک ایتداسندن صوکنه قدر اوردودن یاریم میل قدر اوزاقده بولونان (چهل زینه) طاغنه چیقوب محاربه یی اورادن سیرایتدی . لدی الایجاب هجوم امرینی ویرمک ایچون ، چیقدینی طاغک ارقه سنه یدی بیک سوار ی کیزله دیکی حالده قورقوسندن وشاشقینلغندن اوقوتی استعمال ایلیمه دی .

مشارالیهک جباتنه رغماً سرکرده لر یله عسکرلری ، دایرانه حرب ایتدیلر . اسکی قندهار طاغک تپه سنه تعیه ایدلمش اولان طوپلری ده ای ایش کوردی .

محاربه ایکی ساعت قدر سوردیکی حالده فتح ونصرتک هانکی طرفه توجه ایده جکی بیلمیوردی . بزم عسکر ، صاغ وصول جنا . حلدن ایلرله یوب دشمنی بوزدیلر وتمقیه قویلدیلر . قلیکاه ایسه تم قوماندانم آلتنده بولونان وحضورمله قوت قلب اکتساب ایلین خاصه طاہورلندن بیک نفر دن تشکل ایدیوردی . بر آن اولدی کی بونلرده ایلری آیتدیلر . یانمده بر کیشیدن باشقه سی قالمادی .

مقدما معیتده ایکن کچنکی حربده محمد ایوب خانه نابع اولان دورت طاہورده بو صیراده بزم طرفه دونوب سلاخلرینی ایوب خان عسکرینه چه ویردیلر . ذاتاً بن موقع حکومته کچمزدن اول تعالیم کورمش اولان عسکرک عادت یوایدی ؛ بر محاربه ده هانکی طرفی غالب کورورلر سه در حال اوکا معاونته باشلارلردی .

نهایت ایوب خانک عسکری ده ، کنیدیسی ده هراته متوجهاً فرار ایتدی .

مابعدی وار مترجمی
طاهر المولوی

مَقَاتِلُ

حسب حال

رمضان ملاسنک بری کویلی یه ، کیجه لری « هم فیها خالدون » طور اقلی آیتلرله ، تراویح قیلدیرمش ؛ کوندوزلری ده مزراقلی ، قرق سوال ، قره داوود کی یاشنی باشنی چوقدن آلمش اثرلردن وعظایتش . لیکن بایرام کلنجه هکبه سنی ایشله مه لی چاماشیرلرله ، کیسه سنی فطره . لرله ، زکاتلرله طولدورمق شویله طورسون ، جماعتک فقرای شاکرین قسمی یالکیز آد مجتزک سلامته دعا ، اغنیای صابرین زمره سی ایسه ساده جه کنیدیلرینی دعادن اونوتماسنی رجاده بولونمش ؛ بلانک بویوکنه باقیک که : بیچاره ملا او آره لق هکبه سنی ده چالدیرمش !

فقط نه دنسه بعض بوقته بورکلیک ایچین ایچین امیدلری قاورولار قوجدن قوتدن دوشه جک برحاله کلیر کی اولدقلری محسوس اولویور. حال بوکه اک بویوک فلاکتلر، اک بویوک امیدلری طوغورور؛ برملت، امیدیه برابر اولور؛ امید، یورکدن قاچدی ده، یاس قورقونج واورکونج چهره سیله تپیه چوکه رک اعلان استقلال ایتدی ... ایشته اوزمان حقیقه هرشی اولدی، بیتدی، صوک نفس یاقلاشدی دیمک اولور. احواله بو «امید» دنیان شی ده برسر، براکسر وارکه انسانه جان قان ویریور. یاس ده اونک یرینه قونمغه دائمیا بریا قوش؛ نرهبه، هانکی ملتک باشنه قونارسه وای حالنه ..

**

بزحمد اولسون کندمزی «امید» دن یاسک آغوشنه آتاجق بردرکه مصیبت دوشم دیکمزی کی اوغرا دیغمز وداها اوغرا یا جغمز تسلطلر، تجربلر نه قدر انصافمیز، نه قدر یوره کیز اولورسه اولسون دیمزک بزه تلقین ایتدی کی قدسی واطمئنان بخش وصایا تمامیه یاسه مانعدر. حتی «یاس» دیمزده بویوک برکنشادر؛ چونکه اللهه، نفسه اعتمادسزلق، «قنوط» قابولری آچار، عزت ورفعت قابولری قاپار.

بزم امیدمز اصلا کسيلمه لی در؛ بوتون امیدلر مزك باشی «معرفت، صنعت» وبونلرک صاغلام میوه ویرمه لری تأمین ایدم جک چلیک کی صاف و متین براخلا قدر؛ احواله بوتون دیکلر مز، معارف نظارتنک اوستنه بیغلمشدر؛ بزی، قورتاراجق انسان کی یاشاتاجق انسان ایچنه چیممغه یوز کوز ویرم جک اونظارتدر. اوبزه طوغورویوللری کوستره جک، بویوللردن کچمه نک اصولی، آدیملر مزك ناصل آتیلما سی لازم کله جکنی آکلاتاجق، یکی یکی تمللر آتاجق، سعادتلر قوراجق. او اکه جک مملکت یچه جک. معارف نظارتنک وظیفه سی هم پک نازک، پک اینجه، هم ده پک چوقدر؛ نظارت، سبیل الرشادک یکن هفته کی نسخه سنده منتشر «تعمینامه» سیله تعلیم و تربیه خصوصنده پک طوغورو، خیرلی بریول طوتمق اوزره بولوندوغنی کوستریور. سبیل الرشادک دیدی کی اوتعمینامه حقیقه انحای تعلیم و تربیه نک اک صاغلاملری جامع بر «فذلکه بلیغ الادا» ایدی، بر «بلاغ مین» ایدی.

معارف نظارتی بوتبلیغنامه ده اک مهم اساسلره تماس ایدیور؛ «مدنیت غربیه نک لزوم اقتباسی حکومتجه مؤسس دارالعلوملرک یتشددیردیکی ارباب عرفانک احتیاجه نسبتله کفایتسزلیکی وبوصورتله بعض اجزای ممالکمز اوزرنده تشکل ایدن یکی حکومتلردن بیله دون یرمرتبه ده قلمش اولما مز، معارف عالمزده کی طورغونلغک، ثمره سزلیکک سبیلری. شیمدن صوکر تربیه و تعلیمده یورونمهی لازم کلن مثبت یوللر؛ بومملکت علمسز و دینسز پایدار اولماز؛ تقلید ایله ده نافع ثمرلر استحصال ایدیه مز.

شو بر آی سورن کیجه لی، کوندوزلی عباداتک نزد باریده تراکم ایتش اجرینی آله بیلیمک ایچون قیامت بکله مهیه دکل آ، کله جک اوج آیلرک ورودینه قدر ینسکله مهیه بیله تحملی اولیان ملاجغز بو صایغی یوقسولی جماعتدن اوفیکه سنی آلق ایسته مش:

— «ای کوپلی داییلر! بی بوتون رمضان چالیشدیردیکیز؛ بو کون اون پاره ویرمدکدن باشقه هکبه می ده چالیدیکیز. لکن ایتدیکیز یانکیزه قالدی ظن ایتیمیز. بن قدر کیجه سی تراویج قیلدیررکن سزه آتی مخصوص یا کلش اوقودم.» دیمش.

کوپیلر هپ بر آغزدن: «خواجه، دوشوندیکک شیئه باق! سن بزه آتی یا کلش اوقودگسه، بزه نمازه آبدستسز طوردق!» جوانی ویرمش.

**

فرانسزلرک نهایی کون دوستی، نه مسلمان دشمنی اولدقلری یکی اوکره بن عثمانی عقلاسی: «آرتیق مکتبلریمزدن فرانسجه نی نفی ایتلی بزه؛ آرتیق پارسده کی طلبه مزی کری آلمالی بزه. بویله یاپارسه ق انتقامزی آلمش، حریفلری قهر ایتش اولورز.» دیمیه باشلادیلر. شیمدی، شو قورونقیلریمزه قارشى فرانسزلرده قالقسه لرده طبقی دمین سوبلدیکمز کوپیلر کی بزوایلره دیسه لره:

«یادیدیکیز ایشه باقیکیز! بزلسمنزه سزک خیریکیزه دکل، محویکیزه چالیشدق؛ مملکتیمزه کوندردیککیز کنجلریکیزه ایسه هیچ برشی اوکرتمک! اوت، فسنی، هکبه سنی براقان پک چوق اولدی. لکن بورادن ایشه یارار برمتاع کوتوره بیلن هیچ دینه جک قدر آراه عجبا ینه بزم عقلامز شویله بر جوابه قارشى نه دییه بیله جکار؟ ایشته بن بونی مراق ایدیورم.

محمد عاکف

ایلك وصولك امیدمز نرهبه باغلی؟

برسورو دولاماجلی سوزلرک آراسندن طولاشدیردقدن صوکر: — طوغوریسی یا برادر، هیچمی هیچ امیدم قالمای، نه ناپسه ک نافله ...

دییه رک مشیت سمع واصفا می بر چیمماز زقاغه طایایانلره طوغوروسی یا جانم چوق صیقیلر اولدی. اویله یا، صوک عصر ایچنده هپ اینش آشاغی کیدیورز، هپ تمهله یورز، هپ ینوب بئریلیورز دییه الارمزی قولتوغمزک آلتنه قویارق، مسکین مسکین:

«اولان اولدی، بزر دهاا بلیمزی دوغورولتاما یز، کیده می، شویله قویتو برکناره چکیلیم ده کندی باشمک چاره سنه باقیم، غیری بوملتن خیر کلز.»

نقرات کدایانه سیله آرتق هرشیدن امیدى کسمک، یومروقلاندقجه قانبورلاشمق، قانبورلاشدقجه یووارلانمق می یاراشیر؟!... خایر یاراشماز،